

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
управління та бізнес-дизайну
Мар'яна ШКОДА
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«15» листопада 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Економіка природокористування
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти бакалавр
Галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність G2 Технології захисту навколишнього середовища
Факультет економіки та управління

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИКИ: Тетяна ЦАЛКО, доцент кафедри менеджменту, к.е.н., доцент

Схвалено вченою радою факультету Економіки та управління
від “19” серпня 2025 року, протокол № 1

Схвалено науково-методичною радою факультету Економіки та управління
від “___” _____ 2025 року, протокол № ___

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри менеджменту
Протокол №1 від “4” серпня 2025 року

Завідувач кафедрою менеджменту _____ Алла КАСИЧ
підпис

Погоджено Гарант ОП _____ Ірина ЛЯШОК

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни
	денна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	обов'язкова
Змістові модулі* – 1	Рік підготовки:
Розділи** – 1	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)	Семестр
	5-й
	Лекції
	24 год.
Загальна кількість годин – 120	Практичні, семінарські
	24 год.
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 6	Лабораторні
	-
	Самостійна робота
	72 год.
	Індивідуальне науково-дослідне завдання:
	-
	Вид підсумкового контролю: екзамен (семестр 5).

* – кількість змістових модулів відповідає кількості семестрів;

** – при необхідності змістовий модуль може ділитись на розділи.

2 АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з такого змістовного модуля:

Змістовий модуль 1. Економічні аспекти природокористування.

Мета курсу – полягає у формуванні у здобувача вищої освіти наукового світогляду і здатності до економічного мислення; формуванні належних практичних вмінь і навичок застосування універсального інструментарію в економічній оцінці природних ресурсів, ефективності впровадження природоохоронних заходів та оцінці економічного збитку, що утворюється внаслідок забруднення довкілля; формування екологічно обгрунтованих пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства і пошук найбільш ефективних шляхів досягнення цілей.

Результати навчання:

знати: основні принципи природокористування, вміти розрізняти його види та форми, аналізувати основні проблеми природокористування; класифікацію порушень довкілля, суть економічних збитків, їх види та етапи визначення, вміти визначати еколого-економічні збитки, аналізувати можливості зменшення збитків; суть та результати природоохоронних заходів;

вміти: аналізувати та оцінювати ефективність природоохоронних заходів; визначати збитки за основними видами порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища; розраховувати плату за використання природних ресурсів;

здатен продемонструвати: використання методик щодо розробки, реалізації і оцінки проектів в галузі природоохоронної діяльності; здатність оцінювати вплив промислових об'єктів та інших об'єктів господарської діяльності на довкілля.

володіти навичками: проводити дослідження, пов'язані з удосконаленням фінансово-економічного механізму раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища; володіти знаннями правових основ і законодавства України в галузі охорони природи й природокористування;

самостійно вирішувати: питання вибору методів захисту довкілля, самостійно здійснювати пошук новітніх техніко-технологічних й організаційних рішень, спрямованих на впровадження у виробництво перспективних природоохоронних розробок і сучасного обладнання, аналізувати напрямки вдосконалення існуючих природоохоронних і природа відновлювальних технологій забезпечення.

Компетентності та програмні результати навчання:

ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми технічного і технологічного характеру у сфері екології, охорони довкілля, збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів технологій захисту навколишнього середовища, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.
ЗК 5	Здатність приймати обгрунтовані рішення.
ЗК 6	Здатність розробляти та управляти проектами.
ФК 5	Здатність до розробки методів і технологій поводження з відходами та їх рециклінгу.
ФК 6	Здатність до проектування систем і технологій захисту навколишнього середовища та забезпечення їх функціонування.

ФК 7	Здатність до управління (розміщення і утилізація) відходами.
ПРН 4	Обґрунтовувати природозахисні технології, базуючись на розумінні механізмів впливу людини на навколишнє середовище і процесів, що відбуваються у ньому.
ПРН 6	Обґрунтовувати та застосовувати природні та штучні системи і процеси в основі природозахисних технологій відповідно екологічного імперативу та концепції сталого розвитку.
ПРН 11	Вміти застосувати знання з вибору та обґрунтування методів та технологій збирання, сортування, зберігання, транспортування, видалення, знешкодження і переробки відходів виробництва й споживання; оцінювати їх вплив на якісний стан об'єктів довкілля та умови проживання і безпеку людей.

Необхідні передумови: успішне опанування ОК Основи екології, ОК Безпека життєдіяльності, ОК Вища математика, ОК Інформаційні системи та технології.

Види навчальних занять: лекція, практичне, консультація.

Методи навчання: При викладанні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. Пояснювально-ілюстративний метод та проблемний методи: застосовуються при викладанні лекцій у формі діалогу; проблемних лекцій; опорного роздаткового матеріалу; індивідуальних завдань для вирішення практичних вправ та задач; тестування. Здобувачі сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки.
2. Частково-пошуковий (евристичний) метод: застосовується при відповіді на тести, питання, розв'язуванні задач, виконанні домашнього завдання. Здобувачі осмислюють умови тесту, задачі, актуалізують отримані раніше знання та навички, самостійно вирішують, аналізують, порівнюють, роблять висновки, узагальнюють, перевіряють результати роботи.
3. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів під час вивчення дисципліни застосовуються інноваційні методи: робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, презентація, ділові ігри, кейси, самостійний аналіз проблем та вирішення поставлених задач для оцінки ризиків та прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо управління ними.

При проведенні занять використовуються наступні ТЗН: мультимедійна презентація лекційного матеріалу за окремими темами; друковані роздаткові матеріали.

Методи контролю: усний, письмовий, тестовий.

Денна форма навчання: Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи оцінювання знань: поточне тестування у вигляді контрольних завдань; усне опитування; вирішення практичних вправ та завдань; підсумкове оцінювання.

При оцінюванні знань для всіх форм навчання використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення (за потреби): проектор, MS Excel.

Форми підсумкового контролю: екзамен (семестр 5).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, питання для поточного контролю, тести, задачі, розрахункові роботи, вправи, есе, питання для підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

3 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної роботи

№ теми	Назва теми лекції, практичного, лабораторного, семінарського, індивідуального заняття	Кількість годин для очної форми здобуття вищої освіти:
Змістовний модуль 1. Економічні аспекти природокористування		
1	Тема: Сутність, предмет, методи та завдання курсу «Економіка природокористування»	6
	Лекція 1. Економіка природокористування як особлива галузь науки	2
	Практичне заняття 1. Основні завдання економіки природокористування	2
	Самостійна робота. Наукові основи та принципи раціонального природокористування	2
2	Тема: Еколого-економічні проблеми використання природних ресурсів	30
	Лекція 2. Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів та охорони атмосферного повітря	2
	Практичне заняття 2. Економічна оцінка земельних ресурсів та родовищ корисних копалин	2
	Самостійна робота: Проблеми збереження озонної оболонки землі. Забруднення атмосферного повітря викидами транспортних та інших пересувних засобів й установок. Меліорація та хімізація землеробства: втрачені можливості й перспективи екоінноваційного розвитку. Ринок сільськогосподарських земель: аргументи «за» і «проти».	10
	Лекція 3. Еколого-економічні проблеми використання лісових та водних ресурсів	2
	Практичне заняття 3. Економічна оцінка водних та лісових ресурсів	2
	Самостійна робота: Проблеми якості питної води та можливі шляхи їх вирішення. Проблеми водозабезпечення в контексті зміни клімату. Проблеми	12

	неконтрольованого вирубування й відтворення лісу. Економічна, соціальна й екологічна шкода від забруднення лісу та посилення за це відповідальності.	
3	Тема: Основи управління природокористуванням і охороною довкілля	28
	Лекція 4. Поняття економічного механізму природокористування	2
	Практичне заняття 4. Управління природокористуванням і охороною довкілля	2
	Самостійна робота: Науково-технічний прогрес й економіка природокористування	6
	Лекція 5. Сутність економічного збитку від забруднення навколишнього середовища	2
	Практичне заняття 5. Оцінка збитків від забруднення та інших дій на довкілля	2
	Самостійна робота: Наслідки від забруднення навколишнього середовища для людей.	4
	Лекція 6. Підходи до економічної оцінки використання природних ресурсів	2
	Практичне заняття 6. Оцінка економічної і соціальної ефективності раціонального природокористування і охорони довкілля	2
	Самостійна робота: Еколого-економічні проблеми відходів та їх використання	6
4	Тема: Економічний механізм раціонального природокористування	24
	Лекція 7. Проблеми екологізації виробництва	2
	Практичне заняття 7. Еколого-економічна безпека господарських систем	2
	Самостійна робота: Ресурсощадні технології: сутність, вимоги, перспективи. Особливості й ризики альтернативного землекористування.	4
	Лекція 8. Економічний механізм раціонального природокористування	2

	Практичне заняття 8. Економічні механізми регулювання природокористування	2
	Самостійна робота: Основні напрями державної політики у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки	6
	Лекція 9. Перспективні напрями раціонального природокористування	2
	Практичне заняття 9. Економіко-правові важелі боротьби з забрудненнями та іншими порушеннями довкілля	2
	Самостійна робота: Класифікація правових і економічних важелів.	2
5	Тема: Екологічна експертиза, аудит, моніторинг та екологічне страхування на виробничих підприємствах	24
	Лекція 10. Екологічна експертиза і економічна оцінка ефективності природоохоронних заходів, управління природоохоронними проектами	2
	Практичне заняття 10. Система екологічного менеджменту на підприємстві	2
	Самостійна робота: Еколого-економічні проблеми забруднення й очищення продукції. Економічний та екологічний вплив пестицидів і важких металів на продукцію. Продукція як джерело небезпеки накопичення радіонуклідів. Продукція як джерело небезпеки накопичення нітратів. Політика держави щодо якості та безпеки харчових продуктів. Організаційно-економічні важелі попередження забруднення продукції.	8
	Лекція 11. Екологічний менеджмент, аудит, маркетинг та страхування	2
	Практичне заняття 11. Екологічний аудит і міжнародні стандарти	2
	Самостійна робота: Стійке управління ресурсами: вивчення ISO 14001, що встановлює вимоги до Систем Екологічного Менеджменту (СЕМ) для зменшення впливу на довкілля, а також іншими стандартами (ISO	8

	14004, ISO 14010) та технічними комітетами ISO (наприклад, <146>, <147>, <190>) для якості повітря, води, ґрунту, що допомагають організаціям мінімізувати негативні екологічні наслідки та покращувати імідж, переходячи до більш стійкого управління ресурсами	
6	Тема: Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля	8
	Лекція 12. Зарубіжний досвід регулювання природокористуванням і міжнародне співробітництво	2
	Практичне заняття 12. Зарубіжний досвід регулювання природокористуванням і міжнародне співробітництво	2
	Самостійна робота: Світова екологічна політика. Міжнародна інтеграція у сфері екології. Міжнародні об'єкти охорони навколишнього природного середовища	4
Разом з дисципліни		120

4 ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Навчальним планом не передбачено.

5 ОЦІНЮВАННЯ

5.1 Розподіл балів з дисципліни, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота						МК (тести)	Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
10	15	15	15	15	10	10	10**	100

* – кількість тематичних (ТК) / поточних (ПК) / модульних контролів і балів визначає викладач;

** – нормативне значення, коригування не допускається.

5.2 Розподіл балів за видами робіт

Види оцінювання	T1	T2	T3	T4	T5	T6	Усього
Виконання практичних домашніх завдань	10	10	10	10	10	10	60
Індивідуальні завдання (презентація, доповідь, есе)		5	5	5	5		20
Модульний контроль	10						10
Екзамен	10						10
Всього з дисципліни							100

5.3 Критерії оцінювання

Поточного контролю:

Виконання практичного завдання оцінюється в 10 балів: кількість балів розподіляється у відповідності до кількості завдань і складності кожного завдання. Повна кількість балів за завдання зараховується при повному вірному виконанні завдання.

Індивідуальна робота (презентація, доповідь, есе) оцінюється у 5 балів.

1. Вичерпна, правильно побудована доповідь, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату, опрацьованих джерел, уміння аргументувати свою думку переконливими прикладами – 5 балів.

2. В основному тема розкрита правильно, виклад матеріалу послідовний, але є несуттєві неточності – 4 бали.

3. Поставлене питання загалом розкрито, але відсутня переконлива аргументація, характеристика певних об'єктів, непослідовний виклад матеріалу – 2 бали.

4. Виступ демонструє посереднє знання основного програмного матеріалу, містить істотні помилки при трактуванні понятійного апарату, хаотичний – 1 бал.

Підсумкового контролю:

Екзаменаційний білет складається з 10 питань: 1 питання - 1 бал.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР /заліку/	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно/ зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре/ зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)

Задовільно/ зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно/ незараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

6 ПОЛІТИКА КУРСУ

6.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

6.2. Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно набрати в сумі мінімальну кількість балів (60) за виступи на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань, поточний (тематичний) і модульний контроль.

6.3. Допускається визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті здобувачем вищої освіти, процедура зарахування відбувається згідно п. 1.5 Положення про порядок визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти та визначення академічної різниці у Київському національному університеті технологій та дизайну.

6.4. Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно отримати мінімальну кількість

балів за кожний вид роботи, що оцінюються в балах.

6.5. В разі несвоєчасного виконання робіт бали знижуються.

6.6. Перенесення терміну здачі робіт/перездача:

- з поважних причин роботи оцінюються без зниження максимального балу за умови завчасного повідомлення викладача або через старосту групи (документально) про причину затримки та строки перенесення здачі роботи;
- без поважних причин – зі зниженням максимального балу за виконані роботи.

6.7. При виявленні плагіату робота не зараховується, видається інше індивідуальне завдання або інший варіант тестів для поточного (тематичного) і модульного контролів. За нову роботу знижується максимальний бал.

6.8. Пропущені заняття обов'язково потребують відпрацювання за індивідуальним графіком, погодженим з викладачем.

6.9. Оскарження відбувається відповідно до діючого в університеті Положення.

10 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Цалко Т. Р. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка природокористування» для здобувачів ступеня вищої освіти першого (бакалаврського) денної форми навчання

- галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво спеціальність G2 Технології захисту навколишнього середовища Текст лекцій [Електронний ресурс] / Т.Р. Цалко – Режим доступу до модульного середовища <http://msnp.knutd.edu.ua>
2. Цалко Т. Р. Методичні вказівки до практичних завдань з дисципліни «Економіка природокористування» для здобувачів ступеня вищої освіти першого (бакалаврського) денної форми навчання галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво спеціальність G2 Технології захисту навколишнього середовища [Електронний ресурс] / Т.Р. Цалко – Режим доступу до модульного середовища <http://msnp.knutd.edu.ua>
3. Цалко Т. Р. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Економіка природокористування» для здобувачів ступеня вищої освіти першого (бакалаврського) денної форми навчання галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво спеціальність G2 Технології захисту навколишнього середовища [Електронний ресурс] / Т.Р. Цалко – Режим доступу до модульного середовища <http://msnp.knutd.edu.ua>

11 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. СПЕЦІАЛЬНА ТА ПЕРІОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» № 1264-ХІІ (зі змінами).
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» № 2059-VIII (зі змінами).
3. Врублевська О.В. Економічні інструменти екополітики в Україні. Довідник. Видання друге. – Львів: УкрДЛТУ, 2020. – 169 с.
4. Мельник Л. Г., Сотник І. М., Чигирин О. Ю. Економіка природних ресурсів: сучасний підхід. — Суми: Університетська книга, 2023.
5. Трус І. М., Твердохліб М. М., Галиш В. В., Гомеля М. Д. Економіка природокористування : підручник для здобувачів ступеня бакалавра. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2024. – 268 с.
6. Фурдичко О.І., Мармуль Л.О., Малєєв В.О., Пилипенко Ю.В. Економіка природокористування: підручник – К.: Аграрна освіта, 2019. – 256 с.
7. Шубравська О. В. (ред.) та ін. Повоєнне забезпечення кліматичної та природоресурсної стійкості агропродовольчого виробництва в Україні : монографія. – Київ : Державна організація «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2025. – 260 с.
8. Tietenberg T., Lewis L. Natural Resource Economics: The Essentials. — 2nd Edition, Routledge, 2025.
9. Anderson D. A. Environmental Economics and Natural Resource Management. — 6th Edition, Routledge, 2025.

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

1. [Макарова, Н. С.](#) Економіка природокористування [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Н. С. Макарова, Л. Д. Гармідер, Л. В. Михальчук. - Київ : ЦУЛ, 2007. - 700 Мб. ел. опт. диск (CD-ROM). - (Електронні видання).
2. Регіональна економіка та природокористування [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих

навч. закладів / За ред. А. П. Голікова. - Київ : ЦУЛ, 2009. - 352 с.

2. ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. [Плаван, Вікторія Петрівна](#) Основи екології [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів денної і заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 161 – хімічні технології та інженерія / В. П. Плаван. - Електрон. текстові дані. - Київ : КНУТД, 2021. - 92 с.

2. Перспективні матеріали та інноваційні технології: біотехнологія: прикладна хімія та екологія [Електронний ресурс] : колективна монографія / [Т. І. Галенова, О. М. Савчук, О. Р. Мокроусова, І. М. Волошина, О. А. Шидловська, Л. А. Майстренко, О. С. Юнгін, Н. М. Жолобак, О. А. Охмат, А. Г. Данилкович, О. О. Романюк, В. І. Ліщук, О. А. Андреева, П. А. Ребрикова, Н. В. Первая, Е. Є. Касьян] ; ред. О. Р. Мокроусова. - Електрон. текстові дані. - Київ : Світ Успіху, 2020. - 492 с. - Електрон. версія друк. публікації. - Текст укр., англ. - ISBN 978-617-7324-38-5

3. Пічугіна Т.С., Ткачова С.С., Ткаченко О.П. Управління змінами: навч. пос. Харків: ХДУХТ, 2017. – 226 с.

4. Невмержицька С. М., Цалко Т. Р., Бреус С. В., Бондаренко С. М. Стратегічне планування розвитку територій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 3. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?n=1&y=2021>

5. Хлевна Ю.Л. Проблеми впровадження методологій управління проектами на проектно-орієнтованих підприємствах. Управління проектами та розвиток виробництва: Зб. наук. пр. Луганськ: СНУ ім. В.Даля (Сєверодонецьк), 2018. – № 2 (66). – С. 69-76.

6. Чевганова В.Я. Проектний аналіз. [текст] : навч. посіб. / В.Я. Чевганова, В.В. Биба, А.С. Скрильник – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 258 с.

7. Швець Л.П. Проектний аналіз: Навчальний посібник / Л.П. Швець, О.В. Пиляпак, Н.І. Доберчак. – Львів: Новий світ – 2000, 2011. – 646 с.

8. Khaustova Y., Breus S., Nevmerzhytska S., Tsalko T., Kharchenko T. Features of social entrepreneurship as a factor in the development of social innovation. *Journal of Entrepreneurship Education*. 2019. Volume 22, Issue: 1S. URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57006782200>

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

1. [Бондаренко, Галина Василівна](#) Методичні рекомендації до вивчення дисципліни "Регіональна економіка" [Текст] / Г. В. Бондаренко. - Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2013. - 124 с.

2. Основи екології та економіка природокористування [Текст] : навч. посібник. - 3-є вид., перероб. і доп. - Суми : Університетська книга, 2007. - 592 с. - ISBN 978-966-680-337-8

3. The Handbook of Interior Design [Electronic resource] : the handbook / ed.: Jo A. A. Thompson , N. H. Blossom. - Електрон. текстові дані. - New York : John Wiley & Sons, Inc., 2015. - 560 р. - Електрон. версія друк. публікації. - Текст англ. - ISBN 978-1-4443-3628-3

II. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. База українського законодавства в Інтернет [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.lawukraine.com/>
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Законодавство України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
4. Каталог українських правових ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://shneck.com/>
5. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.me.gov.ua/>
6. Модульне середовище навчального процесу КНУТД: ФЕБ / кафедра управління та смарт-інновацій [Електронний ресурс] / Т.Р.Цалко // Електронний каталог – 2022. Режим доступу до ресурсу: <http://msnp.knutd.edu.ua/>
7. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.nau.kiev.ua/>
8. Учбово-допоміжний сайт для студентів факультету менеджменту Чернігівського державного інституту економіки і управління [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://management.sgv.in.ua>

III. ПОСИЛАННЯ НА ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ

1. Бібліотека Верховної Ради України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/>
2. Бібліотека Київського національного економічного університету [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.kneu.kiev.ua/ua/80.htm>
3. Бібліотека Київського національного торгово-економічного університету [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.knteu.kiev.ua/libr/library/>
4. Велика економічна бібліотека [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.economics.com.ua/>
5. Державна науково-технічна бібліотека України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://gntb.gov.ua/ua/>
6. Електронна бібліотека [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.lib.com.ua/>
7. Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаника [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.lsl.lviv.ua/>
8. Наукова бібліотека ім. Максимовича [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.lib-gw.univ.kiev.ua/>
9. Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.franko.lviv.ua/library/>

10. Наукова бібліотека національного університету «Києво-Могилянська академія» [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.library.ukma.kiev.ua/>

11. Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://library.ntu-kpi.kiev.ua/>

12. Національна бібліотека наукових видань [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.library.if.ua/>

13. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

14. Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.nplu.org>

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри від «___» _____ 20 __ р. № ____

Завідувач кафедри _____

підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

Завідувач випускової кафедри _____

підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри від «___» _____ 20 __ р. № ____

Завідувач кафедри _____

підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ

завідувач випускової кафедри _____

підпис

Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ